

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Hakkında Müdür Yardımcılarının Görüşleri

*Opinions of Assistant Principals About Technology Leadership Competencies of
School Principals*

ÖZET

Bu çalışmada müdür yardımcılarının algılarına göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Görüşme formu iki bölüme ayrılmış olup ilk bölümde yaş, cinsiyet vb kişisel bilgilere ait sorular yer almaktadır. İkinci bölümünde ise araştırmacının alt amaçlarına uygun olarak hazırlanan ve katılımcıların okul müdürlerinin teknolojik yeterliklerine yönelik görüşlerini tespit etmek için dört soru bulunmaktadır. Araştırmanın katılımcıları Samsun İli Asarcık ilçesinde görevine devam eden ve kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle belirlenen 22 adet müdür yardımcısından oluşmaktadır. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel içerik analizi yapılarak benzer cevaplar bir araya getirilmiş, tema ve kodlar şeklinde tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, katılımcılar, okul müdürlerinin teknolojik gelişmeleri takip etme, öğretmenlere rehberlik etme ve destekleme, yeniliklere açık olma, araştırma yapma ve gelişimi destekleme becerisine sahip olmalarını beklemektedir. Ayrıca, okul müdürlerinin rolünün ve yetkinliklerinin önemi vurgulanarak, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini geliştirmek için eğitim ve destek sağlanması gerektiği sonucuna da ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bir başka sonuç ise; okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerinin müdür yardımcıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Okul müdürlerinin teknolojik liderlik özelliklerine sahip olmaları, çalışanların teknolojik yetkinliklerini artırma, teknolojik dönüşümü kolaylaştırma ve yenilikçi fikirleri teşvik etme konularında etkili bir rol oynamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre; okul müdürleri, çalışanlara teknolojik gelişmeleri tanıtmaları, eğitimlere yönlendirmesi ve onları teknoloji konusunda desteklemesi önerilmektedir. Bununla birlikte personelin gelişimine katkı sağlamak için seminerler düzenlemeli, teknolojik donanımlar hakkında bilgi ve yardım sağlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Lider, Okul Müdürü, Öğretmen.

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the technological leadership characteristics of school principals according to the perceptions of vice principals. The research was designed in accordance with the phenomenology design from qualitative research methods. For this purpose, a semi-structured interview form prepared by the researcher was used as a data collection tool. The interview form consists of two parts and the first part includes questions about personal information such as age, gender, etc. In the second part, there are four questions prepared in accordance with the sub-objectives of the research to determine the participants' views on the technological competencies of school principals. The participants of the study consisted of 22 assistant principals who continue to work in Asarcık district of Samsun province and were determined by convenience sampling method. The data obtained as a result of the interviews were analyzed descriptively and similar answers were brought together and presented in tables as themes and codes. According to the findings of the study, the participants expect school principals to have the ability to follow technological developments, guide and support teachers, be open to innovations, conduct research and support development. In addition, the importance of the role and competencies of school principals was emphasized and it was concluded that training and support should be provided to improve the technological leadership skills of school principals. Another result obtained in the study reveals that the technological leadership skills of school principals have a significant impact on assistant principals. The technological leadership skills of school principals play an effective role in increasing the technological competencies of employees, facilitating technological transformation and encouraging innovative ideas. According to the results of the study, school principals are recommended to introduce technological developments to their employees, direct them to trainings and support them in technology. In addition, they should organize seminars to contribute to the development of the staff and provide information and assistance about technological equipment..

Keywords: Technology, Leader, School Principal, Teacher

GİRİŞ

Bugünün dünyasında, teknoloji çağı olarak adlandırılan dönemde, geleneksel eğitim hizmetleri güncel eğilimleri takip etmek zorundadır. Toplumun ihtiyaç duyduğu bireyleri yetiştirmek için bilişim teknolojileri eğitim boyutuyla birleştirilerek uygulanması artık zorunlu hale gelmiştir (Bülbül ve Çuhadar, 2012). Bu

Fatma Elif Gevrek¹
Mücella Çebi²

How to Cite This Article
Gevrek, F. E. & Çebi, M. (2023). "Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Hakkında Müdür Yardımcılarının Görüşleri", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(74): 4211-4225. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.71284>

Arrival: 24 June 2023
Published: 31 August 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, Samsun, Türkiye

² Öğretmen, MEB, Samsun, Türkiye

değişim, bilişim teknolojilerindeki ilerlemelerin sonucunda kişilerin bilgi ve beceri düzeylerinin artmasıyla gerçekleşmektedir. Günümüzde, öğrenci kitlesi, günlük yaşamlarında saatlerce cep telefonları, bilgisayarlar, internet ve sosyal iletişim uygulamalarıyla etkileşim halindedir (Dinç, 2019). Bu nedenle, eğitim sisteminin teknoloji çağına ayak uydurabilmesi için güncelliğin sağlanması ve hedeflerinin çağın gerekliliklerine uygun bir şekilde yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir (Genç, 2000).

Eğitimin temel amaçlarından biri, yaratıcı düşünceye sahip ve yenilikçi bireyler yetiştirmektir. Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin ve yöneticilerin çoğunluğunun kendilerini teknoloji kullanımı konusunda eksik hissettiklerini ortaya koymaktadır. Öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığı ve özel kuruluşların hizmet içi eğitim veya bireysel öğrenme çalışmalarıyla bu konuda destek vermelerini beklemektedirler (Öztaş, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), eğitim öğretim süreçlerinde teknolojinin daha etkin ve planlı bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla ülke genelinde çeşitli yatırımlar yapmakta ve projelerle okulların teknolojik altyapılarını geliştirmeye çalışmaktadır. Bu yatırımların gerçekleştirilirken MEB'in ana hedefi, okul yöneticilerinin eğitim faaliyetlerine rehberlik etmekle birlikte teknolojinin eğitimde kullanılması konusunda öncü ve bilgi sahibi olmalarının gerekliliğini göz önünde bulundurmaktadır (Eren, 2010).

Teknolojik ilerlemelerin dünya genelinde yaşanmasıyla birlikte, eğitim sistemi içerisinde teknolojinin kullanımı konusunda birçok proje ülkemizde de hayata geçirilmektedir. FATİH projesi, EBA, MEBBİS ve DYS gibi projeler bu kapsamda yer almaktadır. Bu projelerin temel hedefi, öğretmenlerin, yöneticilerin ve velilerin bilgiye en hızlı ve kolay şekilde erişebilmesini sağlamaktır (Kurt, 2019).

Teknolojinin eğitim öğretim süreçlerinde kullanılması ve "elektronik okul" kavramının oluşturulması için okul müdürlerine yeni sorumluluklar verilmiştir. Bu sorumluluklar arasında bilgisayar laboratuvarlarının kurulması, teknoloji satın alımları, öğretmenlerin bu alanda eğitim almalarının teşvik edilmesi, bilgisayar eğitimi almış öğretmenlerin eğitim sistemine kazandırılması ve teknolojinin okul yönetiminde etkin bir şekilde kullanılması gibi görevler yer almaktadır (Turan, 2002).

Okullar, eğitim sisteminin en temel örgütsel yapısı olup, temel amacı eğitim ve öğretindir. Bu amaç doğrultusunda okul müdürlerinin sorumlulukları arasında etkili bir öğretim faaliyeti gerçekleştirmek, toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü sağlamak ve eğitim ortamlarını çağın gerekliliklerine uygun şekilde düzenlemek yer almaktadır. Dolayısıyla, okul müdürlerinin görevi öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaç duydukları eğitim ortamlarını sağlamak ve bu konuda rehberlik yapmaktır (Ergişi, 2005).

Eğitim teknolojilerinin okullara sağlanması ve özellikle mevcutta bulunan teknolojilerin etkin kullanımıyla ilgili sorunların var olduğu ülkemizde, görüşme verilerine dayalı olarak hazırlanan bu çalışmanın MEB'in çalışmalarına ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda okullarda teknoloji uygulamasına yönelik programlarda okul müdürlerinin gerek duyduğu içeriğin oluşturulmasına yol göstereceği beklenmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Samsun ili Asarcık ilçesinde görev yapan müdür yardımcılarının görüşlerine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliklerinin nasıl olduğunu tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevaplar aranmıştır?

- ✓ Müdür yardımcılara göre teknoloji liderliği kavramı ne anlam taşır?
- ✓ Müdür yardımcılara göre okul müdürlerinde olması gereken teknolojik liderlik davranış özellikleri nelerdir?
- ✓ Müdür yardımcılarını, okulun ekonomik düzeyinin, müdürlerin teknolojik liderlik yeterliliklerine etkisi hakkında neler düşünmektedir?
- ✓ Müdür yardımcılarının, yazılım/donanım ile ilgili okulda yaşanan problemlerin çözümünde okul müdürlerinin yetkinlikleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Bu araştırma, okul müdürlerinin yönetim faaliyetleri esnasında kullandıkları liderlik özellikleriyle birlikte teknoloji yönetimi sürecinde kullandıkları teknoloji liderliği özelliklerinin nasıl olduğunu tespit etmek açısından önemlidir. Bunun yanı sıra müdür yardımcılarının eğitim öğretim süreçleri içerisinde yaşadıkları teknolojik problemlerin çözümünde okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeterlikleri ile ilgili düşüncelerinin belirlenmesi yönünden alanyazına katkı sağlayacaktır.

Teknoloji Kavramı

Teknoloji, Latince' de "techne" ve "logos" kelimelerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş, yapmak ve bilmek anlamına gelen bir kavramdır. İnsanların geçmişten günümüze kadar gelen süreçte elde ettiği bilgi birikimlerinin üretim yapabilme becerisine dönüştürülmesini ifade etmektedir. Teknoloji bir anda ortaya çıkmaktan ziyade, daha önceden yapılan çalışmaların üstüne koyarak geliştirilmesi şeklinde ilerler ve

birikimlerin üst üste konulması ile elde edilerek insanların günlük yaşantısını kolaylaştıran bir bilim dalıdır (Kurt, 2019, s. 6).

Teknoloji, bireylerin bilgi birikimleri ve düşünceleriyle tasarlayıp ortaya koydukları, diğer insanların kullanımına sundukları araç-gereçlerin genel adıdır (Yılmaz, 2016, s. 16). Teknoloji kavramı, Latince'de ustalık anlamına gelen "techne" ve bilgi anlamına gelen "logy" kelimelerinin birleşimiyle oluşmuştur. Bu nedenle, teknoloji birikimi, beceri ve deneyimleri sentezleyen bir kavramdır. Başka bir deyişle, bir ürünün veya hizmetin insanlar tarafından en faydalı şekilde kullanılabilmesi için gereken bilgi, beceri, araştırma, geliştirme ve büyüme kavramlarının bir araya gelmesidir (Adıgüzel, 2011, s. 18).

Çağdaş ve gelişmiş bir toplum olmanın genel simgesi teknolojiyi etkin ve verimli kullanmaktır. Bireyler ve toplumlar, teknoloji aracılığıyla gereksinimlerini daha kolay ve hızlı karşılamaktadırlar. Teknolojik gelişmelerini tamamlamış ve çağa uyum sağlamış toplumların yaşam ve kültür seviyelerinin yüksek olduğu görülmektedir (Varol, 2002, s. 6).

Teknoloji, bireylerin yaşadıkları sorunları çözerken ihtiyaçlarını da karşılayabilen, zamandan tasarruf etmesini sağlayan araçlar bütünü olarak ifade edilebilir. Zaman içerisinde hayatımızın her alanında ayrılmaz bir parça haline gelmesi nedeniyle teknolojinin doğru anlaşılması ve doğru kullanılması önem kazanmıştır (Güllü ve Faiz, 2022, s. 2626)

Eğitim Kavramı

Eğitim, insanların tüm yönleriyle geliştirilmesini ifade eder ve insanın doğasından kaynaklanan bir zorunluluktur. Geleneksel bakış açısına göre eğitim, bireylerin ortak amaçlar ve değerler etrafında bir araya gelerek toplumsal değerlere saygılı bir oluşumu amaçlayan bir süreçtir. Günümüzde ise milli ve uluslararası boyutlarıyla ele alınan bir sistem olarak görülmektedir. Eğitim sistemlerinin doğuşu ve uygulanması sürecinde bu boyutlar bir bütün olarak dikkate alınmalıdır (Şişman, 2021, s. 4).

Bireylerin davranışlarında, kendi istekleri ve yaşantıları yoluyla, isteyerek meydana gelen değişikliklerin tamamına eğitim denilmektedir (Ertürk, 2014, s. 12).

Eğitim, Göktürk Türkçesinde "iğitmek" sözcüğünden gelir ve besleyerek büyütme anlamına gelir (Yaman, 2016, s. 158). Bu tanımlama bize eğitimin doğumdan ölüme kadar geçecek bir süreç olduğunu anımsatır (Yavuz, 2016, s. 31).

Eğitim ile ilgili literatürde birçok tanımlama yapılmıştır. Eğitim kavramı genel tanımı itibarıyla kişilerin davranışlarının istenilen yöne evrilmesi şeklinde belirtilebilir.

Liderlik Kavramı

İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren liderlik olgusu her zaman toplumda yer almıştır. Sosyal hayatın olduğu her yerde liderlik kavramının açığa çıkmaktadır (Akan ve diğerleri, 2014).

Liderlik, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için sürekli gelişim gösteren bir kavramdır. Genel olarak liderlik kavramının içerik ve anlam bakımından değişiklik göstermesi toplumsal değişimlerle ilgilidir. Toplumsal ihtiyaçların farklılaşması sonucu kişileri ortak bir amaç etrafında toplayan liderlerin nitelikleri sürekli değişmekte ve gelişmektedir (Dinç, 2019, s. 13).

Baloğlu ve Karadağ (2009)' a göre liderlik herkes tarafından kabul görerek kesinleşmiş bir tanımlanamamıştır. Liderlerin kişisel özellikleri özelinde değerlendirilen bir kavramdır. Liderlik, güzellik kavramı gibi tarif edilmesi zor fakat gördüğümüzde farkına varıp tanıyabileceğimiz bir kavram olarak tanımlanabilir.

Özdemir (2014)'e göre liderlik toplulukların kendilerine belirledikleri hedeflere ulaşmak için grubun diğer üyelerine rehberlik ederek yol gösterme becerisidir.

Genç (2017), örgütsel yapıların sürekliliklerini sağlayabilmeleri için olmazsa olmazlardandır şeklinde liderlik kavramını tarif etmiştir.

Liderlik kavramıyla ilgili yapılan tanımlamaları incelediğimizde, ortak bir noktada birleşen tanım kişileri ortak amaçlar etrafında bir araya getirme ve bu amaçlara ulaşmak için gereken yetenek ve bilgiye sahip olma yeteneğidir (Eren E., 2015, s. 435).

Teknolojik Liderlik

Okul ortamında teknolojinin işlevsel şekilde kullanılması amacıyla ortaya konan davranışların bütününe teknolojik liderlik denilebilir. Teknoloji liderliği okul yöneticilerinin üzerindeki, okulun teknolojik alt

yapısının sağlanmasından bu teknolojilerin okul ortamında etkin ve verimli şekilde kullanılmasına kadar tüm işlemleri yapması sorumluluğu olarak açıklanabilir (Kurt, 2019).

Liderlik, eğitim öğretim süreçlerinde teknoloji kullanımı ve eğitime entegrasyonunda önemli bir rol oynayan bir kavramdır. Bu nedenle, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yetkinliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Teknoloji liderliği standartları, bu kriterleri belirlemek amacıyla uluslararası düzeyde kabul görmüş ve eğitim süreçlerinde teknoloji kullanımına rehberlik eden çalışmalara yer verilmiştir (Biçer & Koç, 2019, s. 28). Bir teknoloji lideri, örgütsel yapı içindeki insan kaynaklarını harekete geçirirken teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmalı ve aynı zamanda paydaşların da teknolojiyi kullanmalarını sağlamalıdır (Can, 2003). Okul yöneticileri, teknoloji liderleri olarak, bilgi ve iletişim teknolojilerini okul yönetimi süreçlerinde ve öğretmenlerin sınıflarında etkin bir şekilde kullanmalarını sağlama sorumluluğunu üstlenirken, belli yeterliliklere sahip olma gerekliliği ortaya çıkmıştır (Hacıfazlıoğlu ve diğerleri, 2011).

Ergişi'ye göre (2005), okul yöneticilerinin teknoloji liderliği sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için bilgi iletişim araçlarını tanımaya ve kullanmaya ilgi duymaları ve istekli olmaları gerekmektedir. Ancak okul yöneticilerinin teknolojik araçları kullanma konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamaları bazı sorunlara yol açmaktadır.

Can'a göre (2003), okul yöneticileri teknoloji liderleri olarak, sınıfların aydınlatılmasından, teknoloji kullanımında alınması gereken önlemlere, internetin yönetim ve öğretim amaçlarıyla kullanılmasına, eğitimde gelir ve fırsat eşitsizliğiyle mücadelede öğrencilere teknolojiye eşit erişim imkanı sağlanmasına kadar bir dizi konuda sorumluluk taşımaktadır.

Seferoğlu'na göre (2009), eğitim ortamlarında teknolojinin kullanımıyla ilgili olarak okulun paydaşları olan okul yöneticileri ve öğretmenler önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, birinci derecede sorumluluk okul yöneticilerine aittir ve görevleri aşağıdaki şekildedir:

- ✓ Teknoloji ve eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmak.
- ✓ Eğitim teknolojilerinin kullanımı için gerekli kaynakların mevcudiyetini tespit etmek.
- ✓ Eğitim ortamlarında bulunan teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanmak ve bunların faydaları konusunda eğitimler düzenlemek.
- ✓ Eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili değerlendirmeler yapmak ve bu değerlendirmelerin tüm yönlerini açıklamak.
- ✓ Bu değerlendirmeler sonucunda eğitimde teknoloji kullanımı konusunda geliştirme çalışmalarını planlamak ve uygulamak.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji (olgu bilim) desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar insanların sırlarını çözmek ve kendi algısıyla şekillendirdiği toplumsal sistemlere ait derinlikleri ortaya çıkarmak üzere kullanılan bilgi üretme yollarındandır (Özdemir, 2010). Araştırmanın temel noktası müdür yardımcılarının okul müdürlerinin teknolojik liderlik davranışlarını nasıl algıladıkları oluşturmaktadır. Bu kapsamda ele alınan ana kavram teknolojik liderlik kavramıdır. Bu araştırmada müdür yardımcılarının teknolojik liderlik kavramına ilişkin algıları, okul müdürlerinin sergiledikleri teknolojik liderlik davranışları, müdür yardımcılarının okul müdürlerinden bekledikleri teknolojik liderlik davranışlarının neler olduğu ve eğitim ortamlarında karşılaşılan sorunların çözümünde okul müdürlerinin sergilediği teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin müdür yardımcılarının görüşlerini derinlemesine anlamlandırabilmek amacıyla fenomenoloji deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın Katılımcı Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Samsun İli Asarcık ilçesinde resmi anaokulu, ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapan gönüllü katılım gerçekleştiren 22 müdür yardımcısından oluşmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tamamen mevcut olan, ulaşılması hızlı ve kolay olan ögelere dayanır (Baltacı, 2018). Araştırmaya katılımcıların ait demografik tanımlayıcı bilgiler Tablo 1 ile Tablo 4 arasında sunulmuştur.

TABLO 1: Branş Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		f	%
Okul Türü	Anaokulu	2	9,09
	İlkokul	8	36,36
	Ortaokul	7	31,81
	Lise	5	22,72

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan müdür yardımcılarının 2’si anaokulu, 8’i ilkokul, 7’si ortaokul ve 5’i lisede görev yapmaktadırlar.

TABLO 2: Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		f	%
Cinsiyet	Kadın	10	45,45
	Erkek	12	54,54

Tablo 2’de görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan müdür yardımcılarının 11’i kadın ve 12’si erkek yöneticidir.

TABLO 3: Medeni Durum Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		f	%
Medeni Durum	Evli	19	86,36
	Bekar	3	13,63

Tablo 3’de görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan müdür yardımcılarının 11’i evli, 1’i bekar öğretmendir.

TABLO 4: Mesleki Kıdem Değişkeni İçin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		f	%
Mesleki Kıdem	1-10 Yıl	6	27,27
	11-20 Yıl	12	54,54
	21-30 Yıl	3	13,63
	31 Yıl ve üzeri	1	4,54

Tablo 4’te görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 6’sı 1-10 Yıl, 12’si 11-20 Yıl, 3’ü 21-30 Yıl ve 1’i 31 yıl ve üzeri öğretmen olarak görev yapmaktadırlar.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde katılımcıların görev yapılan okul türü, cinsiyeti, medeni durumu, mesleki kıdemi vb. demografik bilgileri sorulmuş olup ikinci bölümünde ise katılımcı müdür yardımcılarının, okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeterliklerine yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla aşağıdaki sorulara yer verilmiştir:

- ✓ Müdür yardımcılara göre teknoloji liderliği kavramı ne anlam taşır?
- ✓ Müdür yardımcılara göre okul müdürlerinde olması gereken teknolojik liderlik davranış özellikleri nelerdir?
- ✓ Müdür yardımcılarını, okulun ekonomik düzeyinin, müdürlerin teknolojik liderlik yeterliklerine etkisi hakkında neler düşünmektedir?
- ✓ Müdür yardımcılarının, yazılım/donanım ile ilgili okulda yaşanan problemlerin çözümünde okul müdürlerinin yetkinlikleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya ilişkin veriler belirlenen müdür yardımcılarını ile araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme esnasında veri kaybının yaşanmaması için katılımcı müdür yardımcısının izni ile ses kaydı alınmış, veriler görüşme formuna eksiksiz olarak aktarıldıktan sonra katılımcının da bilgisi dahilinde ses kayıtları silinmiştir.

Belirlenen okullarda görev yapan katılımcı müdür yardımcılara araştırma konusu ile bilgi verildikten sonra randevu talep edilmiş, araştırmaya katılmak için gönüllü olan müdür yardımcılarını ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu araştırmada verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım & Şimşek, 2005).

BULGULAR

Bu araştırmada müdür yardımcılarının algılarına göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik özelliklerinin yeterliliklerini tespit etmek için sorulan sorulara araştırmaya katılan öğretmenler tarafından verilen cevaplar betimsel içerik analizi yapılmış, kategori eve temalara ayrılmıştır. Benzer ifadeler birleştirilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmada ilk olarak katılımcılara yöneltilen ‘‘Teknolojik liderlik kavramı sizin için ne anlam taşır?’’ sorusu üzerinde yapılan analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo 5 analiz sonuçlarını kategori, tema ve kodlar halinde göstermektedir.

TABLO 5: Katılımcıların Algılarına Göre Teknoloji Liderliği Kavramına Yönelik Bulgular

Temalar	Kategoriler	f
Teknoloji Yetkinliği ve Kullanımı	Teknoloji araçlarına hkim olma	2
	Donanım ve yazılım bilgisi	1
	Pratiklik ve etkinlik	1
Eğitim ve ğretim	Teknolojiyi etkili kullanabilme	1
	öğretmenlerin teknoloji yetkinliği	1
nclk ve Liderlik	Teknolojik yenilikleri takip etme	1
	nc olma ve liderlik	1
Takip ve Gelecek ngrs	Teknoloji ağına uyum sağlama	3
	Destek ve iletişim	3
	Vizyon ve gelecek ngrs	5
Toplam		19

Katılımcıların teknolojik liderlik kavramına yönelik algılarını belirlemek amacıyla yöneltilen görüşmenin birinci sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 5 ‘de grldği gibi 4 kategori altında toplanmış ve her kategoride içerisinde temalara ayrılmıştır. Katılımcıların Takip ve Gelecek ngrs kategorisinde en fazla görüş belirttikleri Tablo 5 ‘deki verilerden anlaşılmaktadır. Katılımcıların Vizyon ve gelecek öngörüsü teması altında belirttikleri ifadelerden bazıları şu şekildedir;

‘‘Teknolojik liderlik, bir işletmenin ya da bir liderin, yeni teknolojileri takip etme, doğru teknolojileri seçme, mevcut teknolojileri etkin bir şekilde kullanma ve teknolojik trendleri öngörme yeteneğiyle ilişkilidir (K4), Teknolojinin getirdiği faydalara kayıtsız kalmayıp onları uygulamaya yönelik uygulamalar yapan lider olarak tanınıyorum (K6), Yenileşme ve değişime ayak uydurabilme becerisi (K16), Liderliğin teknolojik anlamda gösterilmesi, nc olunması (K20), Teknolojinin bir grup içinde etkili şekilde kullanılmasını sağlanmak (K22)’’

Destek ve iletişim teması altında toplanan katılımcı görüşleri şu şekildedir:

‘‘Gerek sınıfta öğrencilerine gerekse meslek arkadaşlarına gerekli teknolojik desteğin sağlayan (K5), Teknoloji yönünden diğer bireylere yardımcı olmak (K14), Teknolojik araçların kullanımına yönelik öğretmenleri teşvik etme ve eğitim ve seminer gibi ihtiyaçların karşılanmasını sağlamak (K17).’’

Teknoloji ağına uyum sağlama teması altında toplanan katılımcı görüşleri (f=3) ise aşağıdaki gibidir:

‘‘Yeni dünya düzeninde söz sahibi olmak (K3), Teknoloji ağına ayak uydurabilmek (K7), Teknoloji gündemini takip ederek pratikliği kaybetmemektir. Bu da kişinin ekonomik gücüne dayanmaktadır (K11).’’

Teknoloji yetkinliği ve kullanımı kategorisi altında toplanan görüşlerde, katılımcıların teknoloji araçlarını yetkin bir şekilde kullanma, bilgisayar ve donanım konusunda iyi olma, işlerin ilerlemesine pratiklik ve etkinlik sağlama gibi konulara odaklandıkları görülmektedir.

‘‘Teknoloji araçları yetkin kullanan lider (K1), Teknolojiyi bilen ve yeterli şekilde kullanabilen (K13), Bilgisayar ve donanım olarak iyi olması (K15), Işlerin ilerlemesine pratiklik ve etkinlik sağlar (K19).’’

Katılımcıların algılarına göre teknoloji liderliği kavramının öncülük ve liderlik kategorisi altında toplandığı ve teknolojik yenilikleri takip etme, uygulama ve yönetme konusunda öncülük etme, teknolojik araçların teknik donanımları için liderlik yapma gibi ifadelerin ne çıktığı görülmektedir.

‘‘Teknolojik liderlik, bir organizasyonun ya da bireyin teknolojik yenilikleri takip etme, uygulama ve yönetme konusunda öncülük etmesi anlamına gelir (K4), Teknolojik araçların teknik donanımları için gerekli malzeme teminatından, kullanımına kadar bu konuda nc olabilmek, ihtiyaçları belirlemesi ve giderilmesinde bir zümreye liderlik yapmak (K10).’’

Teknoloji liderliği kavramının eğitim öğretimle ilişkilendirildiği görülmektedir. Katılımcılar, teknolojiyi verimli kullanmanın ve çağın gerektirdiği teknolojiyi eğitimde kullanmanın önemine vurgu yapmaktadırlar:

“Teknolojiyi verimli kullanabilen bireyler, çağın gerektirdiği teknolojiyi eğitimde kullanılması (K2), Öğretmenlerin teknolojiyi öğretiminde yetkin olmaları (K9).”

Katılımcılar, teknolojik liderliği bir işletmenin veya liderin yeni teknolojileri takip etme, doğru teknolojileri seçme, mevcut teknolojileri etkin bir şekilde kullanma ve teknolojik trendleri öngörme yeteneği olarak tanımlamaktadırlar. Ayrıca, katılımcılar teknoloji liderinin destek ve iletişim becerilerine vurgu yapmakta ve diğer bireylere teknoloji konusunda yardımcı olmasını, öğretmenleri teşvik etmesini ve ihtiyaçların karşılanmasını sağlamasını beklemektedirler.

Katılımcıların algılarına göre teknolojik liderlik, teknolojik yenilikleri takip etme, gelecek öngörüsü, destek ve iletişim, teknoloji çağına uyum sağlama, teknoloji yetkinliği ve kullanımı gibi temalar etrafında şekillenmektedir. Teknoloji liderleri, bu beklentilere yanıt vererek yeni teknolojileri takip etmeli, öğretmenlere destek olmalı, iletişim becerilerini kullanmalı, teknoloji çağına uyum sağlamalı, teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilmeli ve eğitim süreçlerinde teknolojiyi entegre etmelidirler.

Araştırmada katılımcılara ikinci sırada yöneltilen soru “Sizce okul müdürlerinde olması gereken teknolojik liderlik davranış özellikleri nelerdir?” olmuştur. Katılımcılardan alınan cevaplar doğrultusunda betimsel analiz gerçekleştirilmiş, benzer cevaplar kodlanarak bir arada kategorize edilmiştir. Tablo 6 bu soru üzerinden yapılan analiz sonuçlarını göstermektedir.

TABLO 6: Okul Müdürlerinde Olması Gereken Teknolojik Liderlik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kategoriler	f
Teknolojiyi takip etme ve güncel kalma	Yenilikleri takip etme	4
	Teknolojik gelişmeleri yakından takip etme	4
Öğretmenleri destekleme ve rehberlik etme	Öğretmenlere teknolojik gelişmeleri tanıtmaya	3
	Öğretmenlere rehberlik etme ve destekleme	4
Stratejik düşünme ve liderlik	Okulun teknoloji ihtiyaçlarını tespit etme ve karşılamada liderlik etme	3
	Teknolojiyi okulun uzun vadeli hedeflerine uygun şekilde kullanma	2
	Teknolojik gelişmeleri okula getirmede liderlik etme	1
İletişim ve iş birliği	Teknoloji konusunda paydaşlarla iletişim kurma	3
	Teknolojiyi okul içinde tüm paydaşlar arasında iş birliğiyle kullanma	1
	Teknolojiyi öğrencilere ve velilere açıklama ve teşvik etme	2
Toplam		27

Katılımcıların algılarına göre okul müdürlerinde olması gereken teknolojik liderlik özelliklerinin başında yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmeleri yakından takip etme ve öğretmenlere rehberlik etme ve desteklemenin geldiği Tablo 6’ da görülmektedir. Bu doğrultuda teknolojiyi takip etme ve güncel kalma kategorisi altında görüşlerini belirten katılımcıların ifadelerinden bazıları şu şekildedir.

“Yenilikleri takip eden güncel teknolojik kavramları bilen (K2), Yeniliklere açık bir müdür (K5), Yeniliğe açık, araştırma yapma, gelişimi destekleme, analiz yapma becerisi, olumlu örnekleri uygulama (K8), Olanaklar dahilinde kendini yenilemelidir (K11), Teknolojiyi yakından takip eden, okulunu teknolojik araçlarla donatan, öğretmenlerinin gelişimine katkı sağlayan (K1), Teknoloji gelişmeleri yakından takip etmesi ve personeline örnek olması (K12), Teknolojik gelişmeleri takip etmeli, yeniliklere gelişmelere açık olmalı ve bunu okulunda kullanmalı kullanmayı da teşvik edici davranışlarda bulunmalı (K13), Teknolojiye meraklıdır, dolayısıyla teknolojik gelişmeleri yakından takip eder (K21).”

Katılımcılar, müdürlerin yeniliklere açık olmasını, araştırma yapma ve gelişimi destekleme becerisine sahip olmalarını, olumlu örnekleri uygulamalarını ve kendilerini yenilemelerini beklemektedir. Ayrıca, teknolojiyi yakından takip eden, okulu teknolojik araçlarla donatan ve öğretmenlerin gelişimine katkı sağlayan müdürlerin önemli olduğunu vurgulamaktadırlar.

Bu bulgular, okul müdürlerinin teknolojik liderlik rollerini yerine getirmeleri ve öğretmenlere teknoloji konusunda rehberlik etmeleri gerektiğini göstermektedir. Müdürlerin teknolojiye meraklı, güncel gelişmeleri takip eden ve personeline örnek olan bireyler olmaları, öğretmenlerin teknolojik becerilerini geliştirmeleri ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmaları için önemlidir.

Katılımcılar tarafından en çok tercih edilen bir diğer kategori ise öğretmenleri destekleme ve rehberlik etme kategorisidir. Bu konuyla ilgili müdür yardımcılarını şu görüşleri belirtmişlerdir.

“Öğretmenlere teknolojik gelişmeleri tanıtır, onlara rehberlik eder (K4), Teknolojik gelişmelere karşı eğitimlere yönlendirmesi (K20), Öğretmenlere teknolojik gelişmeleri tanıtmaya ve desteğini sağlama (K22), Teknolojiyi öğretmenlerin gelişimine katkı sağlayan (K1), Okul müdürleri, teknoloji konusunda

liderlik rolü üstlenmektedirler. Bu nedenle, bir okul müdüründe olması gereken teknolojik liderlik davranış özellikleri şunlardır... (K4), Öğretmenlerin öğretim sürecinde kullanabilecekleri akıllı tahta, bilgisayar gibi teknolojik araçların kullanımı konusunda onları teşvik etmeli ve rehberlik etmelidir (K13), Öğretmenlere teknolojik donanımlar hakkında eğitimler ve seminerler düzenlemesi, onları desteklemesi ve yol gösterici olması (K21).”

Bu ifadelerden anlaşıldığı üzere, katılımcılar, okul müdürlerinden teknoloji konusunda liderlik rolü üstlenmelerini ve öğretmenlerin öğretim sürecinde kullanabilecekleri teknolojik araçların kullanımı konusunda teşvik etmelerini, rehberlik etmelerini ve desteklemelerini beklemektedirler. Ayrıca, öğretmenlere teknolojik donanımlar hakkında eğitimler ve seminerler düzenlemek, onları desteklemek ve yol gösterici olmak da önemli bir beklentidir.

Araştırmaya katılan katılımcıların önemli bir kısmı da stratejik düşünme ve liderlik ile ilgili aşağıdaki ifadeleri dile getirmişlerdir:

“Okulun teknoloji ihtiyaçlarını tespit edip, bu ihtiyaçları karşılamak için projeler yürüten (K6), Okulun teknoloji ihtiyaçlarını belirleme, buna uygun projeler geliştirme ve uygulama (K10), Okulun teknolojik altyapısının güncel ve yeterli olmasını sağlama (K19), Teknolojiyi okulun uzun vadeli hedeflerine uygun bir şekilde kullanmak için liderlik etme (K4), Teknolojiyi okulun hedeflerine uygun bir şekilde kullanmaları (K9), Okula teknolojik gelişmeleri getirme konusunda liderlik yapması (K21).”

Bu ifadeler, araştırmadaki katılımcıların stratejik düşünme ve liderlik konularında önemli beklentileri olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, okul müdürlerinden okulun teknoloji ihtiyaçlarını tespit etmelerini, bu ihtiyaçları karşılamak için projeler yürütmelerini, teknolojik altyapının güncel ve yeterli olmasını sağlamalarını beklemektedir.

Ayrıca, katılımcılar okulun teknolojik gelişmeleri okulun uzun vadeli hedeflerine uygun bir şekilde kullanmalarını ve liderlik etmelerini talep etmektedir. Okul müdürlerinin teknolojiyi okulun hedeflerine uygun bir şekilde kullanmaları ve okula teknolojik gelişmeleri getirme konusunda liderlik yapmaları, öğretmenlerin stratejik düşünme ve liderlik becerilerine olan güvenlerini artıracakı söylenebilir.

Katılımcıların soruya verdikleri cevaplar doğrultusunda okul müdürlerinde olması gereken teknolojik liderlik özelliklerinin bir tanesi de iletişim ve iş birliğine önem vermesinin gerekliliğidir. Katılımcıların bu konuya yönelik verdikleri cevaplardan bazı örnekler şu şekildedir.

“Teknoloji konusunda paydaşlarla iletişim kurarak, onların görüşlerini alıp, ihtiyaçları doğrultusunda hareket eden (K4), Okul yöneticisi olarak, paydaşlarla etkin iletişim kurmalı, onları sürece dahil etmeli ve düzenli olarak bilgilendirmelisiniz (K17), Paydaşlarla işbirliği içinde teknolojiyi kullanma (K21), Öğretmenler ve diğer personel arasında işbirliği içinde teknolojiyi kullanma (K19), Teknolojiyi öğrencilere ve velilere açıklama, onları teşvik etme ve yönlendirme (K17), Öğrencilere ve velilere teknoloji kullanımının faydalarını anlatması, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmaları konusunda teşvik etmesi (K19).”

Katılımcıların, okul müdürlerinde iletişim ve iş birliği yeteneklerini önemseydiğini gösteren bu ifadeler, teknolojik liderliğin başarısı için paydaşlarla etkili iletişimin ve iş birliğinin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Araştırmadaki katılımcılar, okul müdürlerinin teknoloji konusunda paydaşlarla iletişim kurmalarını ve onların görüşlerini alarak ihtiyaçlara yönelik hareket etmelerini beklemektedir. Ayrıca, okul müdürleri, paydaşlarla etkin iletişim kurmalı, onları sürece dahil etmeli ve düzenli olarak bilgilendirmelidir. Bu şekilde, paydaşlar arasında güçlü bir iletişim ve iş birliği ağı oluşturulabilir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen üçüncü soru “Sizce okulun sosyo-ekonomik düzeyi/çevresi müdürlerin teknolojik liderlik yeterliklerini nasıl etkilemektedir?” olmuştur. Bu soruya verilen cevaplar analiz edilerek oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 7’de sunulmuştur.

TABLO 7: Okulun Sosyoekonomik Düzeyinin Okul Müdürlerin Teknolojik Yeterliklerine Etkisi

Temalar	Kategoriler	f
Okulun Sosyo-ekonomik düzeyi ve Çevresel Etkiler	Ekonomik Düzey ve Teknolojik İmkanlar	9
	Çevrenin Etkisi	6
Okul Müdürünün Özellikleri	Müdürün Rolü ve Yetkinlikleri	7
Toplam		22

Araştırmada görüşme formundaki üçüncü soruya katılımcıların verdikleri cevaplar sonucunda yapılan analizlerden elde edilen bulgular Tablo 7’de sunulmuştur. Tablodaki bulgulara göre araştırmaya katılan müdür yardımcılarının verdikleri cevaplar arasında en çok tercih edilen ekonomik düzey ve teknolojik imkanları

şeklinde olmuştur. Bu doğrultuda görüşlerini belirten müdür yardımcılarının ifadelerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Ekonomik imkanlar ne kadar iyiyse teknolojiye de ulaşmak o kadar kolaylaşır (K1), Okulun ekonomik düzeyi, müdürlerin teknolojik liderlik yeterliliklerini etkileyebilir çünkü okul bütçesi teknolojiye yatırım yapmayı mümkün kılmayabilir (K4), Ekonomi teknoloji için elbette gerekli olmakla beraber, teknolojiyi gerçekten okulunda görmek isteyen bir müdür bu durumun üstesinden her şekilde gelir diye düşünürüm (K5), Teknolojik donanımına sahip okulun imkanları dahilinde okul müdürü haliyle gelişime ayak uyduracak kendini geliştirecektir (K7), Ekonomi güç demektir. Ekonomisi güçlü bir okul teknoloji güncelliğini de takip edebilecek gelişen dünyada kendine yer bularak öne çıkacaktır (K11), Ekonomik düzeyi teknolojik araçların gelişmiş düzeyde sahip olunması olumlu düzeyde etkileyebilir (K15), doğru orantılı bir şekilde etkilenir, mesela ekonomik düzey atıkça teknolojik liderlik yapmak için olanaklar da artabilir (K19), Son derece etkilemektedir, çünkü teknolojinin ciddi bir maddi gideri vardır. Maddi yetersizliğin olduğu durumda okul müdürleri teknolojinin okula getirilmesini sağlayamaz (K21), Okulun ekonomik düzeyi bu konuda önemli bir etki yapar, kullanılacak teknolojik aletler için gerekli donanım olmazsa sadece fikirden öteye geçemez. Çevre de destekleyici olması anlamında etkilidir, ancak müdürün içsel motivasyonu yüksekse çevrenin olumsuz yaklaşımları caydırıcı bir etki oluşturmayacaktır (K22).”

Araştırmadaki bu bulgular, okulun sosyo ekonomik düzeyinin, okul müdürlerinin teknolojik liderlik özelliklerini doğrudan etkilediğini göstermektedir.

Aynı soruya ekonomik çevrenin etkisi yönünde görüş belirten (f=6) katılımcıların görüşlerinden örnekler aşağıda belirtilmiştir.

“Çevre ve imkanlar kapsamı kısıtlı olduğu sürece müdürlerin liderlikleri kısıtlanır (K2), Bölge desteği ve okulun teknoloji bütçesinin olması teknolojik liderlik yeterliliklerini olumlu etkileyecektir. (K9), Okulun bileşenleri çevrenin etkisi altındadır. Müdür, var olan yeterliliği artarak arttırabilir ya da uygulamasına izin verilmezse ivmeyi aşağı yönlü çekebilir (K10), Olumsuz yönde etkiler teknolojik liderlik yapabilmesi için çevre buna hazır olmalı, donanımlı olmalı, öğrencilerin ve velilerin ekonomik düzeyleri iyi olursa daha hızlı ve kolay bir şekilde yol alabilir (K13), Büyük ölçüde etkilemektedir. Okuldaki teknolojik imkanlar ile çocuğun evde gördüğü imkanlar arasında denge olmalı ki yönetici ya da öğretmenler teknolojik vizyonerlik yapıp teknolojiyi eğitime entegre edebilsin (K20), Okulun ekonomik düzeyi bu konuda önemli bir etki yapar. Kullanılacak teknolojik aletler için gerekli donanım olmazsa sadece fikirden öteye geçemez. Çevre de destekleyici olması anlamında etkilidir. Ancak müdürün içsel motivasyonu yüksekse çevrenin olumsuz yaklaşımları caydırıcı bir etki oluşturmayacaktır (K22).”

Bu bulgular, okuldaki teknolojik imkanların öğrencilerin evdeki imkanlarıyla dengeli olması gerektiği, yöneticilerin ve öğretmenlerin teknolojiyi eğitime entegre edebilmesi için çevrenin destekleyici olması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmadaki üçüncü soruya verilen cevaplardan birisi de okul müdürlerinin rolü ve yetkinlikleri şeklinde kategorize edilmiştir. Bu şekilde görüş belirten öğretmenlerin ifadeleri aşağıda belirtilmiştir.

“Bütün yönleriyle özelliklerini ortaya çıkarabilmeleri için önemli. (K3), Okulun bu alandaki ihtiyaçlarını doğru bir şekilde tespit eden, bu ihtiyaçlara yönelik eğitim ortamını düzenlemelidir (K6), Büyük oranda etkilese bile her ekonomik düzeyde de mutlaka yapılabilecek çalışmalar vardır (K8), Bu tür sorunlar etkin olabilir fakat kişinin gelişiminde belirleyici olamaz (K12), Malum her şey paradan geçiyor ve ne kadar bilersen bil, uygulamada sıkıntı yaşarsın (K16), Sosyoekonomik olarak dezavantajlı bölgelerde teknolojik araçların yetersiz olması okul müdürlerinin de dolayısıyla bu konuda etkili olamamasına ve yetersiz olmasına sebep olur (K17), Ekonomik düzey önemli bir etken, fakat yapılan etkinlikler ile okul-aile birliğini aktif tutarak, aynı zamanda okul çevresinde maddi destek sağlayacak yapıları okula dahil ederek aşılabılır (K18).”

Araştırmada elde edilen bulgulara göre maddi kaynakların önemi üzerinde duran müdür yardımcıları, uygulamada sıkıntı yaşanabileceğini ve teknolojik araçların yetersizliğinin okul müdürlerinin etkisiz olmasına neden olabileceğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, ekonomik düzeyin önemli bir faktör olduğu ancak okul-aile birliğini aktif tutarak ve maddi destek sağlayacak yapıları okula dahil ederek bu sorunların aşılabileceği belirtilmiştir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen son soru ise “Yazılım/donanım ile ilgili okulda yaşanan problemlerin çözümünde okul müdürünüzün yetkinlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” olmuştur. Bu soruya verilen cevaplar analiz edilerek oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 8’de sunulmuştur.

TABLO 8: Teknolojik Problemlerin Çözümünde Okul Müdürlerinin Yetkinliklerine Yönelik Bulgular

Temalar	Kategoriler	f
Okul Müdürünün Liderlik Özellikleri	Müdürün yetkinlikleri ve bilgi düzeyi	8
	Zaman yönetimi ve önceliklendirme	3
	Çözüm odaklılık	5
Problem Çözümünde Birliktelik	Personel desteği ve uzmanlık	4
	İş birliği ve destek	2
Toplam		22

Araştırma kapsamında dördüncü görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve Tablo 8 ‘de sunulmuştur. Tablodaki veriler incelendiğinde katılımcıların en fazla ($f=8$) müdürün yetkinlikleri ve bilgi düzeyine yönelik cevap verdikleri görülmektedir. Okul müdürlerinin okulda yaşanan teknolojik bir problem karşısındaki yetkinliğine yönelik olarak katılımcıların en fazla verdiği ikinci cevap ($f=5$) ise müdürlerin çözüm odaklı olmaları yönünde olmuştur. Müdürün yetkinlikleri ve bilgi düzeyine yönelik katılımcıların belirttikleri ifadelerden bazıları şu şekildedir.

“Hic yetkin olmadığını düşünüyorum. Gordugum en teknolojik olayı WhatsApp gruplarına gelen mesajları formatlamak (K5), Okul müdürünün teknolojik yetkinliği problemlerin çözümünü kolaylaştırır okuluna formator öğretmeni ile birlikte imkanları kullanarak sorunlara çözüm bulabilir (K1), Yazılım donanım ile ilgili okulda yaşanan sorunların çözümü ile ilgili Okul müdürümüzün yeterli düzeyde bilgi beceri ve donanıma sahip olduğunu düşünüyorum (K4), Maalesef bu konuda kişisel bilgi ve beceri oldukça düşük düzeyde. Ancak böyle olması problemlerle ilgilenmesine, yeterli donanıma sahip kişilere sorunları çözdüremesine engel olmamaktadır (K8), Müdür konu hakkında bilgili olursa sorunların çözümünde de daha etken ve verimli olur (K12), Okul müdürüm yazılım donanım ile ilgili her türlü sıkıntıda en önde gelir her konuda yol göstericidir ve çözüm üretir asla sorunu ertelemeyiz (K13), Çok fazla yeterli olmadığını bu alanda kendilerini geliştirmelerinin gerektiğini düşünüyorum (K19), Okul müdürümüzün bu anlamda yetkin olduğu düşünüyorum (K22).”

Bu verilere dayanarak, müdür yardımcılarının genel olarak müdürlerin teknolojik yetkinlikleri ve bilgi düzeyine odaklandıkları ve müdürlerin çözüm odaklı olmalarını bekledikleri sonucuna varabiliriz. Ancak, bazı müdür yardımcılarının müdürlerin teknolojik yetkinliklerinin düşük olduğunu düşünmekte ve gelişmeleri gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Araştırmaya katılan müdür yardımcılarının verdikleri cevaplar doğrultusunda en fazla ortaya çıkan temalardan bir tanesi de çözüm odaklılık olmuştur. Bu doğrultuda görüş belirten katılımcı ifadeleri şu şekildedir.

“Bilişime önem veren bir düşünce yapısına sahip olmalı. Yakınındaki problemlere ilk olarak kendisi müdahale edebilmeli (K3), Donanımsal sorunları okul müdürü yetkili birimler vasıtasıyla çözüm üretebilir (K7), Birçoğunu yetersiz görüyorum. Ancak yeni , genç müdürlerin daha donanımlı olduğunu probleme daha çözüm odaklı baktığını ve sorun giderdiğini düşünüyorum (K10), Çözüm yetersiz kalmaktadır. Bürokrasi yavaş ilerlediğinden dolayı herhangi bir sorun zamanında çözüme kavuşmamaktadır. Okul yönetimi becerikli ise kendi imkanları doğrultusunda sorunların üstesinden gelmektedir (K11), Bu konularda müdürün pek zamanı olmadığını düşünüyorum (K15).”

Bu bulgular, katılımcıların algılarına göre okul müdürlerinin birçoğunun yaşanan bir teknolojik problemin çözümünde çözüm odaklı olmadıklarını, göreve yeni başlayan genç yaşta okul müdürlerinin ise bu konuda daha başarılı olduklarını ortaya koymaktadır. Problemin kaynağını tespit edip, sorunu ortadan kaldıracak çözümü gerçekleştirebilmek için okul müdürlerinin teknoloji konusunda yeterli donanıma sahip olmaları gerektiği bulgulardan anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında, katılımcıların önemli bir kısmı da bu soruya personel desteği ve uzmanlık teması altında toplanabilecek nitelikte cevaplar vermişlerdir. Araştırmaya katılan müdür yardımcılarının bu soruya yönelik belirttikleri ifadeler şu şekildedir.

“Yetersiz görüyorum. Başka öğretmenlerden destek aldığını görüyorum (K9), Yeni nesil kadar çözüm üretemese de desteği yadsınamaz (K14), Okul müdürleri bu konuda bireysel anlamda yetersiz kaldıysa uzman kişiler tarafından bu konunun çözülmesi için aksiyon alınmalıdır (K17), Yazılım ve donanım konusunda eğer sorun üst düzey değilse anlık krizi ve sorunu gayet rahat çözebilir (K20).”

Bu bulgular, müdür yardımcılarının algılarına göre okul müdürlerinin teknolojik problemlerin çözümünde noktasında yetersiz kaldıklarını ve okuldaki bazı öğretmen ya da personelden bu sorunun çözümü için destek

aldıkları anlaşılmaktadır. Destek alınabilecek kişinin yaşanılan soruna yönelik uzmanlığı olan birisi olmasının önemini belirten öğretmenler, eğer sorun üst düzey bir problem değilse kısa vadede okul müdürlerinin de sorunu çözebildiklerini belirtmişlerdir.

SONUÇ

Bu araştırmanın sonuçları, müdür yardımcılarının teknolojik liderlik kavramına ilişkin algılarını ortaya koymaktadır. Görüşmelerden elde edilen verilere göre, katılımcıların teknolojik liderliği dört kategori altında değerlendirdikleri görülmektedir: Takip ve Gelecek Öngörüsü, Destek ve İletişim, Teknoloji Çağına Uyum Sağlama ve Teknoloji Yetkinliği ve Kullanımı.

Takip ve Gelecek Öngörüsü kategorisi altında, katılımcıların teknolojik liderliği yeni teknolojileri takip etme, doğru teknolojileri seçme, mevcut teknolojileri etkin bir şekilde kullanma ve teknolojik trendleri öngörme yeteneği olarak tanımladıkları görülmektedir. Bu, katılımcıların teknoloji alanında güncel kalmayı ve değişimi öngörebilmeyi önemsediklerini göstermektedir.

Destek ve İletişim kategorisi altında, katılımcıların teknolojik liderliği diğer bireylere teknolojik destek sağlama, yardımcı olma ve teknoloji kullanımına yönelik teşviklerde bulunma olarak tanımladıkları görülmektedir. Bu, katılımcıların teknoloji konusunda iş birliği ve iletişimi önemsediklerini ve diğer bireylere rehberlik etmeyi hedeflediklerini göstermektedir.

Teknoloji Çağına Uyum Sağlama kategorisi altında, katılımcıların teknoloji liderliğini yeni dünya düzenine uyum sağlama, teknoloji çağına ayak uydurma ve teknoloji gündemini takip etme olarak tanımladıkları görülmektedir. Bu, katılımcıların değişen dünya koşullarına adapte olabilmeyi ve teknoloji gelişmelerini takip ederek pratikliklerini kaybetmemeyi önemsediklerini göstermektedir.

Teknoloji Yetkinliği ve Kullanımı kategorisi altında, katılımcıların teknoloji araçlarını etkin bir şekilde kullanma, bilgisayar ve donanım konusunda yetkin olma, işlerin ilerlemesi için pratiklik ve etkinlik sağlama gibi konulara odaklandıkları görülmektedir. Bu, katılımcıların teknolojik becerilerini geliştirme ve eğitim süreçlerinde teknolojiyi verimli bir şekilde kullanma önemini vurgulamaktadır. Uygun (2023) okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilik algılarını belirlemeyi amaçladığı çalışmada, okul müdürlerinin kendilerini her zaman ve her yerde kesintisiz internet bağlantısına sahip olma, açık kaynak teknolojilerinden yararlanabilme, akıllı cihazları ve teknolojiyi belirlenmiş olan amaca uygun bir şekilde kişiselleştirme gibi durumları dikkate alan bir liderlik türü şeklinde tanımladıkları görülmektedir. Banoğlu (2011), Bostancı (2010) ve Dinç (2019) araştırmalarında okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine önemli ölçüde sahip oldukları bulgusuna ulaşmışlar ve teknolojik liderlik özelliklerini bu çalışmaya benzerlik teşkil edecek şekilde tanımlamışlardır.

Ayrıca, katılımcıların teknoloji liderliği kavramını eğitim öğretimle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Teknolojinin verimli bir şekilde kullanılması ve çağın gerektirdiği teknolojinin eğitimde kullanılması konuları öne çıkmaktadır. Bu da, katılımcıların teknolojinin eğitim süreçlerindeki rolünü ve önemini fark ettiklerini göstermektedir.

Bu bulgular, katılımcıların teknolojik liderlik kavramına yönelik algılarının genel olarak teknolojiyi takip etme, destek sağlama, uyum sağlama ve yetkinlik odaklı olduğunu göstermektedir. Katılımcıların teknolojik liderlik rollerini benimsemeleri ve teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmaları, eğitim süreçlerinin gelişimi ve öğrencilerin teknoloji becerilerinin artması açısından önemlidir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular, katılımcıların okul müdürlerinde aradıkları teknolojik liderlik özelliklerini ortaya koymaktadır. Katılımcılar, okul müdürlerinin teknolojik gelişmeleri takip etme, öğretmenlere rehberlik etme ve destekleme, yeniliklere açık olma, araştırma yapma ve gelişimi destekleme becerisine sahip olmalarını beklemektedir.

Teknolojiyi takip etme ve güncel kalma kategorisi altında, katılımcılar, okul müdürlerinin yenilikleri takip eden, teknolojik kavramları bilen, teknoloji gelişmelerini yakından takip eden ve okulu teknolojik araçlarla donatan bireyler olmalarını beklemektedir. Müdürlerin kendilerini yenilemeleri ve güncel gelişmeleri okula yansıtmaları, öğretmenlerin teknoloji becerilerini geliştirmeleri ve güncel teknolojileri etkin bir şekilde kullanmaları açısından önemlidir. Irmak (2015) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenler okul yöneticilerinin teknoloji liderliği davranışlarını bazı zamanlarda gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Öztaş (2013) ise okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin davranışları "kısmen" sergilediklerini düşünmektedirler.

Öğretmenleri destekleme ve rehberlik etme kategorisi altında, katılımcılar, okul müdürlerinin öğretmenlere teknolojik gelişmeleri tanıtmaya, onlara rehberlik etmeye, eğitimlere yönlendirme, teknolojik donanımlar hakkında

eğitimler ve seminerler düzenleme gibi konularda destekleyici ve yol gösterici olmalarını beklemektedir. Müdürlerin öğretmenlerin öğretim sürecinde kullanabilecekleri teknolojik araçların kullanımı konusunda teşvik edici ve rehberlik edici olmaları, öğretmenlerin teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmalarını sağlamak açısından önemlidir.

Stratejik düşünme ve liderlik kategorisi altında, katılımcılar, okul müdürlerinin okulun teknoloji ihtiyaçlarını tespit etme, projeler geliştirme ve uygulama, teknolojik altyapının güncel ve yeterli olmasını sağlama, teknolojiyi okulun hedeflerine uygun bir şekilde kullanma konularında liderlik etmelerini beklemektedir. Müdürlerin stratejik düşünme becerilerini kullanarak okulun teknolojik hedeflerini belirlemeleri ve bu hedefler doğrultusunda teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmaları, okulun teknolojik gelişimini destekleyecektir. Sincar (2009)' a göre öğretmenler okul yöneticilerinin teknoloji liderliği davranışlarını kısmen sergilediklerini düşünmektedirler.

İletişim ve iş birliği kategorisi altında, katılımcılar, okul müdürlerinin paydaşlarla etkin iletişim kurma, onları sürece dahil etme, işbirliği içinde teknolojiyi kullanma, öğrencilere ve velilere teknoloji kullanımının faydalarını anlatma gibi becerilere sahip olmalarını beklemektedir. Müdürlerin paydaşlarla iletişim halinde olmaları ve iş birliği içinde çalışmaları, teknolojinin okul topluluğuna entegre edilmesi ve teknolojinin etkili bir şekilde kullanılması için önemlidir.

Sonuç olarak, katılımcıların algılarına göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik özellikleri yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmeleri yakından takip etme, öğretmenlere rehberlik etme ve destekleme, stratejik düşünme ve liderlik, iletişim ve iş birliği gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır. Bu becerilere sahip olan okul müdürleri, teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması, öğretmenlerin teknoloji becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin teknolojiye entegrasyonu konularında önemli bir rol oynamaktadır.

Cantürk (2016)'ün araştırmasında okul yöneticilerinin, teknolojiyi etkin kullanarak örnek olan kişi görüşü katılımcılar tarafından en çok dile getirilen görüş olması bu çalışmayla benzer niteliktedir.

Bu araştırmadaki bulgular, okulun sosyo-ekonomik düzeyinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeteneklerini etkilediğini göstermektedir. Katılımcılar, ekonomik düzeyin teknolojiye erişimi ve teknolojik imkanları etkilediğini belirtmişlerdir. Katılımcılar, okulun ekonomik imkanlarının gücüne bağlı olarak, okul müdürlerinin teknolojiyi takip etme, teknolojik donanım sağlama ve teknolojiyi okul hedeflerine uygun bir şekilde kullanma konularında daha etkili olabileceğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, katılımcıları aynı zamanda çevrenin ve öğrencilerin ekonomik düzeyinin de teknolojik liderlik üzerinde etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Okulun çevresinin destekleyici olması ve öğrencilerin evdeki teknolojik imkanlarıyla okuldaki imkanların dengelemesi gerektiği vurgulanmıştır. Teknolojiyi yenileme ve okuluna adapte etme şeklindeki bu görüşler ISTE 2009 standartlarında yer alan yöneticiler yönetimi, öğretme ve öğrenmeyi destekleyen, birlikte çalışabilir teknoloji sistemleri de dahil olmak üzere güçlü bir teknolojik alt yapıyı kurar ve sürdürür yeterlilik maddesiyle uyumludur

Katılımcılar ayrıca okul müdürlerinin rolünün ve yetkinliklerinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Okul müdürlerinin, okuldaki teknoloji ihtiyaçlarını doğru bir şekilde tespit etmeleri, eğitim ortamını bu ihtiyaçlara yönelik düzenlemeleri ve etkinliklerle okul-aile birliğini aktif tutarak maddi destek sağlamaları gerektiği belirtilmiştir. Bazı katılımcılar, her ekonomik düzeyde yapılacak çalışmalar olduğunu ve teknoloji liderliğinin kişinin gelişiminde belirleyici olmadığını ifade etmişlerdir.

Bu bulguların ışığında, okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeteneklerini geliştirmek için sosyo-ekonomik düzeyin göz önünde bulundurulması gerektiği sonucuna varılabilir. Okulun ekonomik imkanlarının güçlendirilmesi, çevrenin destekleyici olması ve öğrencilerin teknolojik imkanlarının okuldaki imkanlarla dengelemesi, okul müdürlerinin teknolojiyi etkili bir şekilde kullanma becerilerini artıracaktır. Ayrıca, okul müdürlerinin rolünün ve yetkinliklerinin önemi vurgulanarak, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini geliştirmek için eğitim ve destek sağlanması gerektiği sonucuna da ulaşılabılır.

Bu bulgular, okul yöneticileri ve karar vericiler için önemli bir rehberlik sağlamaktadır. Okulların teknolojik altyapısını güçlendirmek ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmak için ekonomik kaynakların sağlanması, çevrenin desteği ve okul müdürlerinin liderlik yeteneklerinin geliştirilmesi önemli adımlardır. Böylece, öğrencilerin teknolojiye erişimi ve teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmaları sağlanarak eğitimdeki teknolojik eşitsizlikler azaltılabilir. Cantürk (2016) okul yöneticilerinin teknolojik liderliğinin incelenmesine yönelik yaptığı çalışmasında, okul yöneticilerinin, öğretmen ve öğrencilere teknolojik imkanlar sağlamalıdır şeklinde bir sonuç elde etmiştir. Bu sonuç bu çalışmayla benzer nitelik göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, katılımcılar okul müdürlerinin teknolojik yetkinliklerini ve bilgi düzeyini önemsediklerini ifade etmişlerdir. Müdürlerin çözüm odaklı olmalarını bekledikleri ve yaşanan teknolojik

problemlere aktif müdahale etmelerini istedikleri ortaya çıkmıştır. Ancak bazı katılımcılar müdürlerin teknolojik yetkinliklerinin düşük olduğunu düşündüklerini ve gelişmeleri gerektiğini vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan katılımcılar, müdürlerin çözüm odaklı olmadıklarını ve problemlerin giderilmesinde yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir. Yeni ve genç müdürlerin bu konuda daha başarılı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, bazı katılımcılar müdürlerin zamanının kısıtlı olduğunu ve teknolojik konularla ilgilenmekte yetersiz kaldıklarını düşünmektedir.

Katılımcıların bir kısmı ise okul müdürlerinin teknolojik sorunların çözümünde personel desteği aldıklarını ifade etmişlerdir. Özellikle yazılım ve donanım konularında destek almanın önemli olduğu belirtilmiştir. Katılımcılar, uzman kişilerden destek alınması gerektiğini vurgulamışlardır. Beyaz (2014) ve Sincar (2009) araştırmalarında okul yöneticilerinin teknolojik gelişmeleri okullarına yansıtarken insanı merkeze alan uygulamalar konusundaki hassasiyetlerinin ortalama düzeyde olduğunu belirtmektedirler. Bu çalışmada da insanı merkeze alan bir yapı ile teknolojik sorunların çözümünde okul müdürlerinin yetkinlikleriyle birlikte personel desteğinin öneminin ortaya çıkması benzer nitelik göstermektedir.

Bu bulgular, okul müdürlerinin teknolojik liderlik yetkinliklerinin geliştirilmesi ve teknolojik sorunların çözümünde aktif bir rol üstlenmeleri gerektiğini göstermektedir. Müdürlerin teknolojik yetkinliklerini artırmaları ve çözüm odaklı olmaları için eğitim ve destek sağlanması önemlidir. Ayrıca, müdürlerin personel desteği alabilecekleri bir yapı oluşturması ve uzman kişilerden yardım almasının etkili bir yöntem olabileceği görülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik olarak aşağıda maddeler halinde sunulan öneriler tavsiye edilmektedir;

Okul müdürleri, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeli ve güncel kavramları bilerek yeniliklere açık olmalıdır. Kendini sürekli olarak yenilemeli ve öğretmenlere güncel bilgileri aktararak onlara örnek olmalıdır.

Müdürler, personeline teknolojik gelişmeleri tanıtmalı, eğitimlere yönlendirmeli ve onları teknoloji konusunda desteklemelidir. Çalışanların gelişimine katkı sağlamak için seminerler düzenlemeli, teknolojik donanımlar hakkında bilgi ve yardım sağlamalıdır.

Okul müdürleri, okulun teknoloji ihtiyaçlarını tespit etmeli, buna yönelik projeler geliştirmeli ve uygulamalıdır. Teknolojik altyapının güncel ve yeterli olmasını sağlamak için liderlik etmelidir. Ayrıca, teknolojiyi okulun hedeflerine uygun bir şekilde kullanmak için stratejik düşünme becerisini göstermeli ve öğretmen ve müdür yardımcılara örnek olmalıdır.

Müdürler, paydaşlarla etkin iletişim kurmalı ve onları sürece dahil etmelidir. Öğretmenler, diğer personel ve velilerle işbirliği içinde teknolojiyi kullanmalıdır. Müdürler, öğrencilere ve velilere teknoloji kullanımının faydalarını anlatmalı, onları teşvik etmeli ve yönlendirmelidir.

Okul müdürleri, çalışanlara dijital vatandaşlık eğitimi, teknoloji kullanımı konusunda eğitimler ve kaynaklar sağlamalıdır. Çalışanların dijital vatandaşlık becerilerini geliştirmelerine ve teknolojiyi etik ve güvenli bir şekilde kullanmalarına destek olmalıdır.

Okul müdürleri, çalışanların teknolojik liderlik becerilerini takip etmeli, ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş destek sağlamalı ve olumlu geri bildirimlerle motive etmelidir. Müdürlerin ilerlemeleri takip etmesi, gelişimlerine rehberlik etmesi ve başarılarına değer vermesi önemlidir.

Ekonomik kaynaklara erişimi artırma: Okul müdürleri, okulun ekonomik kaynaklarını artırmak için farklı stratejiler geliştirmelidir. Bunu yapmanın yollarından biri, fon sağlamak için yerel topluluk ve iş dünyasıyla iş birliği yapmaktır. Ayrıca, hibe ve destek programlarından yararlanma konusunda aktif olmalıdırlar.

Teknolojiye yatırım yapma stratejileri oluşturma: Okul müdürleri, teknolojiye yönelik bütçe tahsis etmek için önceliklendirme ve planlama yapmalıdır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek ve bu ihtiyaçları karşılamak için doğru teknolojik araçları seçmek önemlidir. Ayrıca, uzun vadeli teknoloji stratejileri oluşturarak kaynakları verimli bir şekilde kullanmalıdırlar.

Teknoloji eğitimleri ve kaynakları sağlama: Okul müdürleri, öğretmenlere ve diğer personellere teknoloji eğitimleri ve kaynakları sağlamalıdır. Bu, öğretmenlerin teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacak yetkinliklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Eğitimler, iç kaynaklardan veya harici uzmanlardan destek alınarak düzenlenebilir.

Çevresel destek ve işbirliği: Müdürler, çevredeki paydaşlarla işbirliği yapmalı ve teknoloji konusunda destek sağlayabilecek kaynakları araştırmalıdır. İş dünyası, yerel topluluk kuruluşları ve ebeveynler gibi paydaşlarla ortak projeler ve sponsorluklar geliştirmek, teknolojiye erişimi artırabilir.

İçsel motivasyonu güçlendirme: Okul müdürleri, teknolojiye olan inançlarını ve içsel motivasyonlarını güçlendirmelidir. Kendi liderlik becerilerini geliştirmek için kendilerini sürekli olarak yenilemeli ve güncel teknoloji trendlerini takip etmelidir. Aynı zamanda, öğretmenlere ve diğer personele teknoloji konusunda ilham verici bir rol model olmalıdır.

Okul-aile iş birliğini güçlendirme: Müdürler, okul-aile işbirliğini güçlendirmek için çeşitli stratejiler uygulamalıdır. Ebeveynlerin teknolojiye erişimi ve kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi, okulun teknoloji entegrasyonunu destekleyebilir. Ayrıca, velilerden gelen maddi destek ve bağışlar, okulun teknolojik kaynaklarını artırabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, M. (2011). *Teknolojinin Küreselleşmesi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akan, D., Yıldırım, İ., & Yalçın, S. (2014). Okul Müdürleri Liderlik Stili Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 392-415.
- Baloğlu, N., & Karadağ, E. (2009). Ruhsal Liderlik Üzerine Teorik Bir Çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(58), 165-190.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bıçer, F. S., & Koç, M. (2019). Okul Yöneticilerinin Ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenlerinin Teknoloji Liderlik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması. *Uluborlu Mesleki Bilimler Dergisi*, 2(1), 27-43.
- Bülbül, T., & Çuhadar, C. (2012). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Öz-Yeterlik Alguları ile Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Kabulleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(23), 474-499.
- Can, T. (2003). Bolu Orta Öğretim Okulları Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(3), 94-107.
- Dinç, H. (2019). *Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri*. Düzce: Düzce Üniversitesi.
- Eren, E. (2015). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Eren, E. Ş. (2010). *İlköğretim Okul Müdürlerinin Eğitim Teknolojilerini Sağlama Ve Kullanmada Gösterdikleri Liderlik Davranışları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ergişi, K. (2005). *Bilgi Teknolojilerinin Okulda Etkin Kullanımı İle İlgili Okul Yöneticilerinin Teknolojik Yeterliliklerinin Belirlenmesi (Kırıkkale İli Örneği)*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.
- Ertürk, S. (2014). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Edge Akademi Yayıncılık.
- Genç, N. (2017). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Genç, S. Z. (2000). Bilgi Toplumunda Öğretmen Eğitimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(23), 375-386.
- Güllü, A., & Faiz, M. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Teknolojiye Ve Teknoloji Okuryazarlığına Dair Görüşleri. *Milli Eğitim*, 51(235), 2625-2650.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2011). Eğitim Yöneticileri Teknoloji Liderliği Öz-Yeterlik Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 145-166.
- Irmak, M. (2015). *İlkokul Ve Ortaokul Öğretmenlerinin, Yöneticilerinin "Teknoloji Liderliği" Düzeylerine İlişkin Alguları*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Kurt, İ. (2019). *Öğretmenlerin Lise Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özdemir, M. (2014). *Eğitim Örgütlerinde İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Öztaş, A. (2013). *Resmi Ortaöğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Seferoğlu, S. S. (2009). İlköğretim Okullarında Teknoloji Kullanımı ve Yöneticilerin Bakış Açıları. XI. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (s. 403-410). Şanlıurfa: Harran Üniversitesi. 04 13, 2023 tarihinde https://ab.org.tr/ab09/kitap/seferoglu_AB09.pdf adresinden alındı
- Şişman, M. (2021). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Turan, S. (2002). Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 30(30), 271-281.
- Uygun, P. (2023). *Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlik Alguları İle Medya Ve Teknoloji Kullanımı Tutumları Üzerine İlişkisel Bir Araştırma*. Maltepe Üniversitesi.
- Varol, N. (2002). Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Kurumlarında Kullanımları Ve Eğitimcilerin Rolü. *Akademik Bilişim Konferansları* (s. 6-8). Ankara: Seçkin Yayıncılık. 4 9, 2023 tarihinde <https://ab.org.tr/ab02/tammetin/41.doc> adresinden alındı
- Yavuz, D. (2016). Eğitimin Değerlerle Yeniden Tanımlanması. *Kafdağı*, 1(1), 29-39.
- Yılmaz, M. (2016). *İlkokul öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin bilgisayar yeterliliklerinin ve teknoloji tutumlarının değerlendirilmesi*. Mersin: Mersin Üniversitesi.